

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vincentii Lirinensis Galli, Pro Catholicae Fidei Veritate et
antiquitate, aduersus prophanas omnium hæreseon
nouationes Libellus**

Vincentius <Lerinensis>

Venetijs, 1549

De poena hæreticorum 23

urn:nbn:de:hbz:466:1-36089

DE TERMI. SCHOL. PARI SIEN.

Gene. 7 ros indicat. Sic enim sunt pueri submersi in diluuiio cum pa-
 Gene. 19 rentibus. Sic in Pentapoli igne extincti sunt. Sic denique si-
 2. Reg. 12 lius David paruulus propter adulterium & homicidium
 Ezeq. 18 patris mortuus est. Nec lex docens filios pro iniquitatibus
 patrum non plecti, non intelligi debet de poena temporali,
 sed de aeterna.

Titulus 23. De poena haereticorum.

Propositio Erasmi. Matth. 13.

Serui, qui uolunt ante tempus colligere zizania, sunt
 hi, qui pseudoapostolos & haesiarchas gladijs &
 mortibus existimant e medio tollendos, cum pater
 Matt. 13 milias nolit eos extingui, sed tolerari, si forte resipiscant et
 ex zizanijs uertantur in triticum. Quod si non resipiscant,
 seruentur suo iudici, cui dabunt poenas aliquando.

Censura.

Cum sit catholicum & fide tenendum, non solum lice-
 re, sed oportere haereticos p̄tinaces extremo supplicio pu-
 nire, quando citra iacturam atque periculum reipublice id
 fieri potest, nec ualet aliter salus eorum ac caeterorum pro-
 curari & conseruari, oppositumq; sit error Catharorum,
 Vualdensium & Lutheri, generalibus concilijs & legibus
 imperialibus damnatus: pij-expositoris munus Paraphra-
 stes minime executus est in hunc peruersum sensum tot uer-
 bis lectorem inducendo, nec ueritatem catholicam illi ada-
 uersam palam aperiendo, quod paucis explicatum facile Pa-
 raphrasis admisisset, monstrando quae hic scribit, intelligen-
 da fuisse pro tempore apostolorum & martyrum, quo eca-
 clesiam atrocius tyranni persequabantur, non quando rea-
 rum potiti sunt principes christiani, orbem terrarum, aut
 bonam eius partem in sua tenentes ditioe, quae tum leges

condentes extirpandis hæreticis accommodas, uere principi suo Christo militarunt. Id certe debuit explicare Paraphrastes. Quod quia non facit, scandali ansam præbuit legentibus, quasi modo non liceat, quod tempore apostolorum & martyrum fieri non poterat. Prænominatorum quoque hæreticorum errori hac ratione uisus est suffragari. Nec habet excusatio locum, qua dicat se ita intelligere, ut diximus. Nam quamuis ita intenderit, ut proponit, tamen hoc ibidem non explicat, & longe secus solent accipere legentes quam dicat se prætere. Vnde & queruntur multi non solum ex hac propositione, sed etiam ex plerisque alijs poculum sibi sub mellitis uerbis propinari scandali & erroris. Ideoque non acceptant aliam (ut aiunt) pallio sophisticae argutie obumbratam excusationem, qua quis dicat ea, quæ hic dicuntur, non sub persona Erasmi, sed sub persona Christi dici, & non hoc seculo, sed illo, quo martyrijs plantanda erat ecclesia cum tamen alia non expressa ne uigilantissimi quidem lectores percipiant, & aliud sonent uerba eius expressa in Paraphrasi, quam sequens eiusdem doceat explicatio. Nec rursus probant, quod sub persona Christi, euangelistarum aut apostolorum ea inducat non pauca, quæ uiri eruditi iuxta ac pijs impia censent ac erronea.

Propositio seruanda in Supputationibus.

Ego principes ad trucidandos hostes nec hortor nec deshortor. Quid sacerdotalis sit officij demonstro.

Censura.

Si ecclesiasticis liceat iuxta iuris dispositionem indicere bella, aut ad inducenda pro temporales magistratus inducere aduersus Turcas & Iudæos, non minus utique illis hoc licebit in notorios hæreticos. In cuius rei comprobationem

DETERMI. SCHOL. PARIEN:
cum p̄sulibus adfuit beatus Dominicus ei bello, qd' con-
tra Albigenses h̄reticos gestum est. Et ubi principes secu-
lares grauius delinquerent, non exterminando h̄reticos
in perniciem reipublice christianae conspirantes et in suam
h̄resim plurimos pertrahentes, tenerentur omnibus mo-
dis illos inducere orthodoxi episcopi ad id faciendum, alio
qui ipsi peccarent. Quare h̄c propositio quatenus p̄-
tendit, n̄quam sacerdotalis aut episcopalis esse officij prin-
cipes inducere ad extirpationem h̄reticorum, impie nec
utiliter profectibus consulit christianorum, ueræ fortitudi-
nis robur in aduersarios fidei eneruans.

Propositio tertia in Supputationibus.

Quis unquam audiuit orthodoxos episcopos con-
tasse reges ad trucidandos h̄reticos, qui nihil aliud essent
quàm h̄retici?

Censura.

H̄c propositio p̄tendens non licere orthodoxis epi-
scopis aut sacerdotibus consilio & exhortatione generali
inducere ad extirpationem h̄reticorum, qui nihil aliud sunt,
quàm h̄retici, hoc est, in fide pertinaciter & contumacia-
ter errantes, nullas excitantes seditiones aut tumultus, con-
tra dispositionem iuris naturalis, diuini & humani propo-
nitur. Nam si pro munere suo debent episcopi & sacerdo-
& alij admonere principes, ut iuxta diuinam ordinationem
& suum officium, iustitiam exerceant de alijs malefacto-
ribus (nō enim sine causa gladium portant) multo certe ma-
gis idem facere debent de h̄reticis, qui nihil aliud sunt quàm
h̄retici, quanto h̄resis grauius est peccatum & reipubli-
cae christianae plus nocet. Proinde si ij qui pecuniam cor-
rumpunt & falsificant, per quam uita temporali subueni-

Rom. 13

tur, iuste morti traduntur, ualentiori ratione hæretici iure uita priuantur, qui fidem corrumpunt, quæ fundamentum est uitæ spiritualis, quæ illibata pro temporum malitia seruari non potest, nisi morte plectantur hæretici, quãuis non aliud sint quàm hæretici. Nam uidentes pleriq; nullo modo deterius agi cum his, qui hæresim profitentur, quàm cū alijs, facile profecto omni timore semoto hæreticis adhererent, atque inde miseranda subsequeretur in republica christiana calamitas, dum populi, qui prius erant catholica fide christiani, postmodum breui temporis decursu nihil aliud essent quàm hæretici, id qd' pro dolor hodie uidemus. Multæ siquidem illustres ciuitates, quæ nuper uere christianæ fuerant & christiana pietate insignes, modo à uero christianismo descuerunt, nec aliud sunt quàm foeda colluuiæ aut sentina putrida impiorum hæreticorū. Quod utiq; minime contigisset, si ubi primum ea pestis suborta est, salutaris legum seueritate in hæreticos, licet nihil aliud essent quàm hæretici, animaduersum fuisset. Hinc sanè patet, quã prudenter ecclesia huiusmodi hæreticos, si legitime fuerint conuicti, iustitiæ brachij secularis decernat relinquendos. Neque tamen par est interim uiros ecclesiasticos immemores esse sui officij: eniti enim debent exhortando, consulendo, docendo, corripiendo, obsecrando & alijs uijs debitis saluti consulere talium miserabilium hominum, ut ab impietate reuocentur.

Quarta propositio Erasmi, quæ & tres subsequentes sunt in Supputationibus eius.

Docet Augustinus ferendos hæreticos, donec citra grauem ecclesiæ cõuersionem possint tolli. Sed Augustinus intelligit à communionem separari.

DE TERMI. SCHOL. PARIEN.
Censura.

Tametsi aliquando existimauit Augustinus cum hereticis uerbo agendum, disputationeque pugnandum, nec ulterius progrediendum, nisi forte in contumaces mucro uibretur anathematis: ubi tamen experientia duce nouit, quantum executiones de mandato legis principum secularium aduersus hereticos profuerunt, relicta priori sententia, legum terrore & poenarum seueritate censuit ad unitatem fidei compellendos hereticos, id quod in multis suis libris testatus est.

Propositio eiusdem in iisdem quinta.

Per euangelium uitari iubentur heretici, non exiri.

Censura.

Quamuis euangelium non expresse & aperte hereticos monstret exurendos, leges tamen ciuiles conformiter ad ius naturale, quod euangelium non abrogat, morte plectendos atque concremandos iuste decernunt.

Propositio eiusdem ibidem sexta.

An leges ecclesie sunt, que impiamultricibus tradere flammis?

Censura.

Iustas leges magistratuum temporariorum pro extirpatione hereticorum latis ecclesia non reprobat, licet illas nolit per ecclesiasticos, qui diuinis omnino officijs sunt adiecti, executioni demandari.

Propositio eiusdem de eadem re ibidem septima.

Veteribus episcopis ultima poena erat anathema.

Censura.

Propter infestationem tyrannorum in primitiua ecclesia non poterant heretici seueriori poena multari quam excommunicationis, postea tamen quam principes seculi ecclesie submisere colla, perspecta contumacia atque impie-

tate hereticorum, necessarium fuit, nedum conueniens, in illos gladio temporali animaduerti. Præcedentes autē quatuor propositiones errori suffragantur supradictorum hæreticorum negantium licere & expedire hæreticos contumaces extremis supplicijs coerceri, etiam quando nonnulla inde sequitur perturbatio reipubli, & hoc exposcat salus multorum.

Octaua eiusdem propositio.

Queruntur articuli partim falsi, partim deprauati.

Censura.

Hæc propositio hac ratione hic proponi uideri potest, ut cum multe propositiones positæ sint super punitione hereticorum, admoneantur qui zelum habent super extirpandis hæreticis aut authoritatem, solícite caueant, ne uehemens sit plus equo zelus eorum, aut non satis discretus, unde contingat innocuos damnari: neue plus quam opus est repescat, hereses sinens pullulare, aut notorios hereticos tolerans impune. Illibata quoque sit integritas eorum iudicum, qui in causis fidei decernunt, ut iuste quod iustum est exequantur, neque pecuniæ cupiditate aut alio quouis sinistro affectu corrupti, à ueritate iudicij recedant. Vigilantissime insuper atque diligentissime iuri inmitendo huiusmodi causas fidei examinent ac pertractent, ne forsitan subrepat in curia siue negligentia, quæ ferendo plurimum obsunt recto iudicio. Cæterum præscripta propositio si de peruersis iudicibus, qui neque Deum, neque homines reuerentur, intelligatur, proponit quod interdum eueniat: sin uerò de integris & equis iudicibus, qui non modo à calumnia alieni sunt, sed etiam à suspitione calumniæ, falsa est.

DE TERMI. SCHOL. PARIEN.
Titulus 24. De defectu uigoris euangelij,
Propositio in epistola preposita Para-
phrasi in Ioannem.

Nullis seculis defuerunt homines, apud quos euang-
gelio suus constiterit honos, sed tamen his annis
quadringentis uigor illius apud plerosq; refrixe-
rat.
Censura.

Hæc propositio, quantum ad posteriorem partem, uide-
licet: sed tamen his quadringentis, &c. significans his an-
nis quadringentis uiros defuisse, quibus euangelio suus con-
stiterit honos, temerarie asseritur, cum his annis quadrina-
gentis uiri fuerint non pauci sanctitate & eruditione con-
spicui, quales fuerunt Bernardus, Hugo & Ricardus de
sancto Victore, Petrus Lombardus, Gratianus, Thomas
Aquinas, Bonauentura, Alexander de Hales, Guilielmus
Parisiensis, Nicolaus de Lyra, Gerson, Thomas Vualden.
& quamplurimi alij.

Titulus 25. De sabbato.

Propositio Erasmi. Marci 2.

Futurum est, ut uere pijs quæuis dies sis æque sacra.
Censura.

Hæc propositio innuens cultum diei dominicæ & alio-
rum festorum ab ecclesia utiliter & sancte institutorum ali-
quando in ecclesia militante abolendum, quod in magna
uengeret perniciem christianismi, irrationabiliter asseritur,
conformiter ad errorem Begardorum, qui dicunt tertium
præceptum Decalogi, scilicet: Sabbata sanctifices, iam cessa-
sare, quantum ad iustos.